

AVOKATI I POPULLIT

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës,
trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtërues

Adresa: Bulevardi "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 309/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. K4/I 18-2 Prot.
Nr. Dok. 201900088/2

Tiranë 18/04/2019

Lënda : *Rekomandime mbi inspektimin e bërë në Komisariatin e Policisë Mat*

Drejtar: Z. Gerti MISTRI
Shef i Komisariatit të Policisë

MAT

Për dijeni: Ardi VELIU
Drejtore i Përgjithshëm i Policisë së Shtetit

TIRANË

Z. Edmond TARKAJ
Drejtore i Drejtorisë Vendore të Policisë Dibër

PESHKOPI

Inderuar Z. Mistri,

Avokati i Popullit, në rolin e Mekanizmit Kombëtar për parandaliniin e torturës trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtërues, në vijim Mekanizmi Kombëtar¹, bazuar në nenin 19/1 të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, kreu një inspektim në Komisariatin e Policisë Mat.

Inspektimi u krye në datën 06.09.2018, sipas një plani inspektimi të miratuar nga Avokati i Popullit. Në përbërje të grupit inspektues ishin Z. Alfred Koçobashi dh. Z. Genci Térpo, me detyrë Nd/Komisionerë pranë Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës.

Inspektimi kishte si qëllim verifikimin e respektimit të standardeve të përcaktuara në ligjin nr.108/2014, "Për Policinë e Shtetit", Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.1102, datë 07.11.2017, për miratimin e procedurës standarde "Trajtimi dhe sigurimi i personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkesë/ankesave të tyre", Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.306, datë 31.03.2016, për miratimin e procedurës standarde

¹ Neni 74/1 i ligjit nr. 8328, datë 16.04.1998, "Për të drejtat dhe trajtimin e të dëmuarve me burgim dhe të paraburgosurve", i ndryshuar.

“Rregullat teknike të shoqërimit në polici”, si dhe zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit të bëra gjatë inspektimeve të mëparshme.

Avokati i Popullit, pasi u njoh me konstatimet e grupit inspektues dhe nivelin e zbatimit të rekomandimeve të lëna nga inspektimi i mëparshëm, ka detyrimin kushtetues dhe ligjor t’ju parashtrojë konkluzionet përfundimtare, duke ju referuar si më poshtë vijon:

Shënimë paraprake

Në përputhje me metodologjinë e zhvillimit të inspektimit në institucionet ku mbahen e trajtohen shtetas të privuar nga liria, grupi i punës u takua me Shefin e Rendit Z. Gëzim Murani, i cili u vu në dijeni lidhur me qëllimin e inspektimit.

Në vijim të takimit, z. Murani informoi grupin e inspektimit, mbi masat e marra për realizimin e rekomandimeve të lëna nga Avokati i Popullit në inspektimin e mëparshëm, lidhur me përmirësimin e kushteve të ambienteve të shoqërimit dhe të sigurisë të këtij Komisariati sipas procedurave standarde për respektimin e të drejtave ligjore të shtetasve të shoqëruar, ndaluar/arrêtuar.

Grupi inspektues, pasi mori informacionin e nevojshëm lidhur me qëllimin e inspektimit, vijoi takimin me punonjësit e policisë të zyrës së informacionit, të dhomave të sëiqërimit dhe të sigurisë. Theksojmë se, punonjësit e policisë u treguan shumë bashkëpunues dhe transparentë gjatë komunikimit dhe inspektimit, që zhvilloi grupi inspektues në ambientet e këtij Komisariati.

Grupi i punës në vijim inspektoi ambientet e shoqërimit, disa zyra të punonjësve të policisë, si dhe u njoh me dokumentacionin përkatës ku pasqyroheshin veprimet e kryera me personat e shoqëruar dhe të arrestuar apo ndaluar.

Nga informacioni i grumbulluar në vend gjatë kryerjes së inspektimit, rezultoi se gjëndja faktike e ambientit të shoqërimit ishte e njëjtë si në inspektimin e mëparshëm, ballafaquar me standarde parashikuara në aktet normative dhe dokumentet ndërkombëtare, për respektimin e të drejtave të personave të shoqëruar, ndaluar/arrêtuar brenda këtyre ambienteve.

Grupi i inspektimit konstatoi se nuk ishte zbatuar asnjë nga rekomandimet e lëna nga inspektimi i mëparshëm.

Në përfundim të inspektimit grupi monitorues konstatoi se, në Komisariatin e Policisë Mat nuk ishte marrë asnjë masë për përmirësimin e standardeve lidhur me të drejtat ligjore të personave të shoqëruar dhe të personave të ndaluar/arrêtuar. Konkretisht nisur nga kushtet aktuale vazhdonin të ishin të pranishme këto problematika:

Ambientet e shoqërimit dhe kushtet e tyre

Në Komisariatin e Policisë Mat, ambientet e shoqërimit nuk janë të ndërtuara sipas parashikimeve të bëra në ligjin nr. 108/2014, “Për Policinë e Shtetit” dhe në Aktin për procedurat standarde: “Rregullat teknike të shoqërimit në polici”, miratuar me Urdhrin e Drejtorisë të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr. 306, dt. 31.03.2016, me sipërfaqe dhe

hapësira të bollshme për qëndrim, si dhe të ndara më vete për femrat, meshkujt madhorë dhe të miturit.²

Avokati i Popullit për të disatën herë u ka rekomanduar autoritetet e përkatëse ndërtimin e ambienteve të shoqërimit në këtë Komisariat konform akteve normative në fuqi, me qëllim për të krijuar kushtet për trajtim dinjitoz të të shoqëruarve. Sikurse u tha edhe më sipër, jo vetëm që ato nuk janë ndërtuar, por nuk janë ndërmarrë as veprime konkrete për të siguruar fondet e nevojshme për ndërtimin e tyre sipas standardeve të këruar. Theksojmë që ky standard është një detyrim ligjor për t'u zbatuar, pasi është parashikuar në Kreun V, pika 3.3 e Manualit “Për Rregullat e Trajimit e Sigurimin e të Ndaluarve dhe Arrestuarve në Dhomat e Sigurisë në Njësitë Policore”.

Në këtë Komisariat kishte një dhomë shoqërimi e cila ndodhej në katin e parë të ndërtesës së Komisariatit brenda territorit të këtij organi. Dhomë ishte me përmasa 5 x 5m, me dyer druri, ndërsa dritarja ishte e madhe dhe lejonte ajrim dhe ndriçim natyral. Ndërkohë ndriçimi sigurohej edhe nga rrjeti elektrik. Dhoma që përdorej për shoqërimin e shtetasve ishte e palyer dhe jo e pajisur me orenditë e nevojshme, si tavolinë dhe karrige për qëndrimin ulur të shtetasve të shoqëruar meshkuj madhorë. Për intervistimin e femrave dhe të miturve të shoqëruar përdoreshin dhomat e Oficerëve të Policisë Gjyqësore të cilat ndodheshin në katin e dytë të godinës. Dhoma e shoqërimit nuk kishte sistem ngrohjeje.

Në këtë Komisariat ende nuk ishte instaluar sistemi i monitorimit me kamera për mbajtjen në vëzhgim të korridorit dhe ambientit të shoqërimit.

Ambientet e sigurisë dhe kushtet e tyre

Në Komisariatin e Policisë Mat ambienti i sigurisë nuk ishte ndërtuar sipas kërkësave të ligjit nr. 108/2014 “Për Policinë e Shtetit”, Urdhrin e Drejtorisë të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.1102, datë 07.11.2017, për miratimin e procedurës standarde “Trajtimi dhe sigurimi i personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkësë/ankesave të tyre”.

Në këtë Komisariat kishte 12 dhoma sigurie nga të cilat përdoreshin vetëm 6 prej tyre për të arrestuarit/ndaluarit meshkuj madhorë. Ato nuk plotësonin normat dhe parametrat teknikë jetësorë, për një person të ndaluar/arrestuar, pasi sipërfaqja e përgjithshme ishte më pak se 10 metra katrorë, dhe e ndarë në ambient qëndrimi (dhomë) me sipërfaqe 6 m^2 dhe parahomë me sipërfaqe 4 m^2 .³ Dritaret e dhomatë ishin të vogla dhe nuk mundësonin futjen e sasisë së mjaftueshme të ajrit dhe dritës natyrale. **Ato ishin të pajisura me dyshekë e batanije të cilët ishin të vjetër, nuk kishin jastëk dhe krevate.**

Personat e ndaluar/arrestuar flinin në dyshekë, që vendoseshin mbi dyshemenë prej dërrase, sepse nuk kishte krevate.

Ambienti i sigurisë kishte shumë lagështirë dhe ishte i amortizuar në tërësi. Qëndrimi i shtetasve të arrestuar/ndaluar në këto kushte përbën trajtim degradues.

² Kreu VI, pika 3 e procedurave standarde.

³ Kreu V, pika 3.3 e Manualit “Për Rregullat e Trajimit e Sigurimin e të Ndaluarve dhe Arrestuarve në Dhomat e Sigurisë në Njësitë Policore”.

Të ndaluarit/arrêtuarit kishin akses për larje e pastrim të vazhdueshëm në tualetet që ndodheshin në korridorin e ambientit të sigurisë, ndërsa për larjen e trupit kishte ambient të posaçëm (dushe me ujë të ngrohtë), i cili ndodhej në korridor. Në ambientet e sigurisë nuk kishte sistem ngrohjeje me kaldajë për dimër, sikurse parashikohet në pikën 3 të Kreut V të Manualit.

Në korridorin e ambientit të sigurisë nuk kishte aparat telefonik fiks dhe citofon për t'u përdoruar nga punonjësit e shërbimit në rastet e tentativave apo ngjarjeve të rënda me të ndaluarit/arrêtuarit, për të kërkuar ndihmë dhe ndërhyrje të shpejtë.

E rënda ambienteve të sigurisë kishte edhe një dhomë për kryerjen e vizitave mjekësore, e cila ishte e pajisur me krevat, tavolinë dhe karrige. Kjo dhomë nuk përmbushte standartet, pasi ishte e pandriçuar mirë, e ftohtë dhe e papërshtatshme për kryerjen e vizitave mjekësore.

Cjithashtu kishte edhe një dhomë për takimin e të ndaluarve/arrêtuarve me avokatët dhe pyetjen e tyre nga oficerët e policisë gjyqësore. Kjo dhomë ishte e pajisur me tavolinë dhe karrige.

Hyrja kryesore ambientit të sigurisë, korridori i tij dhe hyrjet në dhomat e sigurisë nuk monitoroheshin me kamera për 24 orë.

Regjistri i personave të shoqëruar, ndaluar/arrêtuar dhe evidentimi i tyre

Në Komisariatin e Policisë Mat “Regjistri i evidentimit të të dhënavë për personat e shoqëruar” ishte i tipit “Model nr. 1” konform me Aktin e procedurave standarde: “Regullat teknike të shoqërimit në polici”, miratuar me Urdhrin nr. 306, dt. 31.03.2016 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit dhe ishte i sekretuar.

Të gjithë personat e shoqëruar në organin e policisë sipas dispozitave të ligjit nr. 108/2014 “Për Policinë e Shtetit” regjistroheshin në këtë regjistër nga punonjësit e zyrës së informacionit. Nga këqyrja e këtij regjistri rezultoi se të gjitha rubrikat e tij ishin plotësuar me korrektesë dhe përgjegjësi nga punonjësit e zyrës së informacionit. Koha e qëndrimit në gjendje shoqërimi ishte e ndryshme nga 1 deri në 10 orë në raste të veçanta.

Ndërsa të ndaluarit/arrêtuarit që trajtoheshin e siguroheshin në ambientet e sigurisë në këtë Komisariat evidentoheshin në regjistrin e personave të ndaluar/arrêtuar, i cili ishte i sekretuar. Ky regjistër ishte i plotësuar me korrektësi në të gjitha rubrikat e tij.

Trajtimi i të ndaluarve/arrêtuarve dhe i të shoqëruarve në ambientet e policisë.

Në kohën e inspektimit në ambientet e shoqërimit dhe të sigurisë në Komisariatin e Policisë Mat nuk kishte asnjë person të shoqëruar apo të ndaluar/arrêtuar.

Grupi i monitorimit u informua nga punonjësit e policisë se personat e arrestuar/ndaluar, trajtohen në mënyrë korrekte gjatë kohës së marrjes në pyetje nga oficerët e policisë gjyqësore dhe qëndrimit në ambientin e sigurisë. Shtetasit e intervistuar vihen në dijeni për identitetin e punonjësit të policisë me të cilin marrin kontakt dhe kryejnë veprimet procedurale. Ata shpjeguan se, gjatë shoqërimit dhe arrestimit punonjësit e policisë identifikohen përpëra tyre duke u prezantuar me gjeneralitetet dhe detyrën që kryenin.

Nga informacioni i dhënë nga punonjësit e policisë që shërbenin në dhomat e sigurisë dhe personat e arrestuar/ndaluar rezultoi se të ndaluarit/arrêtuarit trajtoheshin me ushqim tre herë në ditë sipas normave për trajtimin me ushqim të përcaktuar në urdhrit e përbashkët nr. 432, datë 10.03.2008 të Ministrit të Brendshëm dhe Ministrit të Shëndetësisë.

Të ndaluarve/arrêtuarve iu jepeshin produkte për ruajtjen e higjenës vetjake dhe të ambientit, si sapun, detergjente, letra higjenike dhe letra për fshirjen e duarve dhe të fytyrës.

Ambientet e intervistimit

Në ambientet e sigurisë të Komisariatit të Policisë Mat kishte një dhomë për marrjen në pyetje të shtetasve të ndaluar/arrêtuar nga përfaqësuesit e akuzës dhe për takim me avokatët, e cila nuk monitorohet me kamera. Shtetasit e ndaluar/arrêtuar, para se të ndalohej apo arrestoheshin dhe të futeshin në ambientet e sigurisë, intervistoheshin nga oficerët e policisë gjyqësore në zyrat e punës së këtyre të fundit. Këto zyra nuk ishin të monitoruara dhe ndërkohë në këtë institucion nuk kishte ambiente të veçanta hetimi të monitoruara me kamerë gjatë kryerjes së veprimeve procedurale nga oficerët e policisë gjyqësore. Avokati i Popullit e konsideron procesin e monitorimit filmik një element parësor për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, pasi ka efekt parandalues për kryerjen e veprave të dhunshme dhe të dënueshme, si nga ana e të shoqëruarve, ndaluarve e arrestuarve, ashtu dhe nga vetë punonjësit e policisë së shtetit ndaj tyre.

Nga monitorimi që u bë në disa prej zyrateve të oficerëve të policisë gjyqësore që u ndodhën në këtë komisariat në kohën e inspektimit nuk u gjetën sende prania e të cilave të ekspozonte dhunë tek personat me të cilët ata kryenin veprime procedurale. Në këtë Komisariat ishte krijuar një magazinë për administrimin dhe ruajtjen e provave materiale.

Ndihma juridike, psikologjike dhe kujdesi mjekësor

Gjatë inspektimit u konstatua se në korridoret e ambienteve të sigurisë dhe të shoqërimit në Komisariatin e Policisë Mat nuk ishin të afishuara posterat me të drejtat e personave të ndaluar/arrêtuar, si dhe atyre të shoqëruar. Ndërsa për shtetasit e ndaluar/arrêtuar të huaj ishin përgatitur posterat me të drejtat e të ndalurave/arrêtuarve në 9-të gjuhë të huaja, si anglisht, frëngjisht, italisht, greqisht, gjermanisht, maqedonisht, serbisht, slovenisht dhe rome.

Sipas punonjësve të policisë, të ndaluarit/arrêtuarit dhe të shoqëruarit njiheshin me të drejtën për të pasur një avokat mbrojtës gjatë marrjes në pyetje, dhe ata që e kishin kërkuar u ishte krijuar mundësia reale për të kontaktuar me të. Gjithashtu nga pyetja e punonjësve të policisë rezultoi se, në rastet kur të ndaluarit/arrêtuarit madhorë të cilët nuk kishin mundësi financiare për të pajtuar avokat privat dhe kërkonin ndihmë juridike, atyre iu sigurohej mbrojtja me avokat të caktuar kryesisht.

Ndërsa në rastet kur të ndaluarit/arrêtuarit ishin të mitur, veprimet procedurale kryheshin në praninë e detyrueshme të avokatit mbrojtës dhe të psikologut. Avokatët

siguroheshin nga lista e avokatëve e dërguar nga organi i prokurorisë. Përgjegjësi i dhomave të sigurisë kishte listën e avokatëve dhe numrat e telefonave të tyre. Ndërsa psikologja sigurohej nga bashkia dhe shkolla e mesme e qytetit të Burreli.

Të ndaluarve dhe arrestuarve iu jepeshin nga oficerët e policisë gjyqësore kopje të procesverbalit të ndalimit/arrêtimit, të kontrollit personal dhe të letrës me të drejtat e tyre.

Grupi i ekspertëve konstatoi se vizitat mjekësore të personave të arrestuar/ndaluar bëhen nga ana e personelit mjekësor të IEVP Burrel brenda afatit 12 orësh nga momenti i vendosjes së këtyre personave në këtë ambient, sikurse përcaktohet në aktin e “Regullave dhe Procedurave Standarde për Trajtimin e Personave të ndaluar/arrestuar”.⁴ Ky personel pasqyronte konstatimet, rekomandimet dhe mjekimet e dhëna gjatë vizitave mjekësore për të ndaluarit/arrestuarit, në regjistrin e vizitave mjekësore. Po ashtu, ai hapte kartelat mjekësore (kartelat ditore) të tyre, të cilat i vendoste në fashikullin përkatës për çdo të ndaluar/arrestuar.

Ndërkohe u konstatua se në këtë Komisariat zbatohej detyrimi ligjor i parashikuar në nenin 109/5 dhe 122/5 të ligjit nr. 108/2014 “Për Policinë e Shtetit”, i ndryshuar, si dhe në kapitullin VII, pika a.3.4 të procedurave standarde për plotësimin dhe dhënien e procesverbalit të veprimeve të kryera me të shoqëruarit nga punonjësit e policisë që ishin ngarkuar me detyrën e kryerjes së verifikimit dhe trajtimin e çështjes përkatëse.

Gjithashtu në këtë Komisariat kishte edhe regjistër për evidentimin e ankesave dhe kërkesave të personavë të ndaluar/arrestuar dhe të shoqëruar. Nga verifikimi tij rezultoi se nuk ishte regjistruar asnjë ankesë apo kërkesë nga personat e ndaluar/arrestuar dhe të shoqëruar.

Për sa më sipër dhe me qëllim zgjidhjen e problemeve të konstatuara gjatë këtij inspektimi, bazuar në pikën 3 të nenit 63 të Kushtetutës ku parashikohet se: “Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike” dhe në bazë të nenit 21/b të ligjit nr. 8454 dt. 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar, ku përcaktohet se: “Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive”,

R E K O M A N D O J M Ë:

1. Marrjen e masave të menjëhershme për mbylljen e ambienteve ekzistuese të sigurisë në këtë komisariat, si dhe ndërtimin e ambienteve të reja sipas parashikimeve të bëra në ligjin nr. 108/2014, “Për Policinë e Shtetit” dhe në Aktin për procedurat standarde: “Rregullat teknike të shoqërimit në polici”, miratuar me Urdhrin e Drejtoret të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr. 306, dt. 31.03.2016, me sipërfaqe dhe hapësira të bollshme për qëndrim, si dhe të ndara më vete për femrat, meshkujt madhorë dhe të miturit.

⁴ Këtu II, pika 7, e Manualit

2. Marrjen e masave për ndërtimin dhe vënien në funksion të ambienteve të shoqërimit në Komisariatin e Policisë Mat sipas kërkesave të ligjit nr.108/2014 "Për Policinë e Shtetit", i ndryshuar dhe Aktit të procedurave standarde "Rregullat teknike të shoqërimit në polici", miratuar me Urdhrin nr.306, datë 31.03.2016 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, të ndara më vete për femrat, meshkujt madhorë dhe të miturit, duke krijuar mqedise të përshtatshme dhe dinjitoze, të pajisura me orenditë e nevojshme për qëndrim dhe të monitoruara me kamera.
3. Marrjen e masave të nevojshme për krijimin e dhomave (zyrave) të intervistimit në këtë komisariat ku merren në pyetje personat e ndaluar/arrêtuar dhe instalimin e sistemit të monitorimit me kamera.

Për qëndrimin që do të mbani dhe masat që do të merrni në zbatim të këtij rekomandimi, të vihem i në dijeni brenda afatit 30 ditor sipas nenit 22 të ligjit Nr. 8454, datë 04.02.1999 "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj.

KOMISIONER

ERMONELA XHAFA

Konc.& Dak.
A.Koçobashi
G.Térpo